

La Seu d'Urgell - Figueres

De hoogtepunten:

- La Seu d'Urgell
- Pedraforca
- Charmante dorpjes in de Pyreneeën
- De vulkanen van La Garrotxa
- Besalú
- Figueres

Deel 4: La Seu d'Urgell - Figueres, 357 km, 5 etappes

- Van La Seu d'Urgell naar Bagà: 90 km
- Van Bagà naar Ripoll: 128 km
- Van Ripoll naar Olot: 75 km
- Van Olot naar Banyoles: 30 km
- Van Banyoles naar Figueres: 34 km

Ode aan de natuur

Het dorp dat het genie Pablo Picasso inspireerde is onze eerste halte op deze route. We volgen het pad dat de verbannen katharen namen, ontdekken een magische berg en eindigen in Ripoll, waar we zien dat bijbels ook van steen kunnen zijn. We wandelen door betoverende bossen die een toevluchtsoord voor dichters waren en zweven in een ballon over een landschap met tientallen vulkanen. We bezoeken middeleeuwse villa's en ontdekken de culinaire geheimen van de talrijke Catalaanse recepten die hier hun oorsprong vinden. Onze tocht sluiten we af in een ander stadje dat ook de muze van een kunstenaar werd: Figueres, de wieg van Salvador Dalí.

ETAPPE 1

UITZICHT OP DE PEDRAFORCA

We beginnen onze tocht in La Seu d'Urgell, met een bezoek aan de enige volledig romaanse kathedraal van Catalonië. Daarna verkennen we de streek Berguedà, waar het silhouet van de berg Pedraforca ons een groot deel van de dag zal vergezellen.

Een romaanse kathedraal

La Seu d'Urgell is een bisdom en heeft daarom heel wat interessant erfgoed te bieden. Het mooiste voorbeeld hiervan is de Kathedraal van Santa María, de enige volledig romaanse kathedraal in Catalonië. We rijden langs de panoramische weg die La Seu d'Urgell verbindt met Gósol, een slingerende route tussen de dennenbossen die de westelijke grens vormen van het Natuurpark van Cadí-Moixeró. De eerste zonnestralen geven de honingkleurige muren in de dorpjes die we onderweg passeren een warme gloed. El Ges, Adraén, Fórnoles, Cornellana en Tuixent: stuk voor stuk pittoreske plaatsjes met stenen huizen. De plaatselijke bevolking is er van oudsher gewend aan het leven op grote hoogte en in relatieve afzondering.

Picasso achterna in Gósol

De landelijke rust van de Berguedà lokte Pablo Picasso naar een van deze dorpjes. Op de rug van een muilezel volgeladen met zijn schildersezels klom hij naar het bescheiden dorpje Gósol om er in 1906 de lente door te brengen. Naar verluidt heeft het genie, dat in de enige herberg verbleef, in amper drie maanden meer dan honderd tekeningen geschetst die het begin van zijn kubistische periode inluiden. Hij schilderde de huizen van het dorp en het

landschap, en hield aantekeningen bij in een reisdagboek, het Carnet Catalan. Een reproductie daarvan wordt bewaard in het Centre Picasso de Gósol. Een deel van onze groep wil dit museum bezoeken en van de lokale keuken proeven. De rest van ons trekt zijn wandelschoenen aan voor een tocht rond een van de meest emblematische bergen van Catalonië: de Pedraforca. Op onze wandeling van 17 kilometer met een hoogteverschil van 790 meter krijgen we alle vier de zijden van deze stenen kolos te zien. We lopen over de weg die de katharen in de middeleeuwen volgden toen ze Frankrijk ontvluchtten.

De keuken van Berguedà

's Namiddags komen we allemaal weer samen en vervolgen we onze weg naar Bagà. We houden even halt bij de Guardiola de Berguedà om de prachtige benedictijnse cenotaaf van Sant Llorenç te bezoeken. De dag sluiten we af met een welverdiende selectie van lokale recepten. Op tafel staat een parade van *pèsols negres* (zwarte erwten) met buikspek, *patates emmascarades*, (aardappelen bereid met *botifarra negra* of bloedworst), en gesneden kool met aardappelen, een gerecht dat hier bekendstaat als *trufos amb col*. Na het avondmaal maken we een wandeling door het pittoreske dorpje Bagà.

ETAPPE 2

DORPEN OP GROTE HOOGTE

In La Cerdanya rijden we door kleine dorpjes met rustieke berghuizen en proeven we uitstekende worsten voordat we verdergaan naar de bron van de rivier de Llobregat in Castellar de N'Hug.

De muze van Bécquer

Vandaag zijn we al vroeg op weg naar La Cerdanya, een streek met zeventien gemeenten op meer dan duizend meter boven de zeespiegel. Ontbijten doen we in Bellver de Cerdanya. Dit dorpje was ooit een van de kastelen in de linie van vestingen die de bewegingen tussen de graafschappen Conflent en Urgell overzagen. Vers brood met boter en zelfgemaakte jam geven ons de energie om de middeleeuwse kern te verkennen. Hier staat onder meer het huis waar Gustavo Adolfo Bécquer de legende Het Duivelskruis schreef. Vervolgens bezoeken we de nabijgelegen kerk Santa María de Talló, een van de belangrijke stopplaatsen op de Camí de Santiago in Catalonië.

Uitzicht op La Cerdanya

De route loopt door Puigcerdà, een stadje aan een prachtig meer. In de straten kunnen we ons een personage uit een van de romans van Carlos Ruiz Zafón wanen. Op amper zeven kilometer van Puigcerdà kunnen we de apotheek van Llivia bezoeken, een van de oudste van Europa. De kleine omweg zeker waard. Over lokale wegen rijden we verder naar dorpen met korte namen, hartige worst, zoals donkere en lichte *bull*, en *pà de fetge*

(vleesbrood van lever). Nadat we Urtx, Alp en Das zijn gepasseerd, klimmen we naar Meranges, een dorp met rustieke bergarchitectuur en het prachtige meer Malniu. Vanaf de hoogte van het dorp, op 1590 meter, kijken we uit over La Cerdanya.

Castellar de N'Hug

We genieten van een vrije namiddag. Hoog tijd om een eindje te wandelen dus. We rijden naar Castellar de N'Hug, een van de officiële 'Charmante Gemeenten' en het aankomstpunt van de Cementtrein. Het dorpje staat bekend om zijn spectaculaire natuurlandschap, romaanse architectuur en reuzencroissants. En ook omdat hier de rivier ontspringt die de ruggengraat vormt van de volledige provincie Barcelona, van de Pyreneeën tot aan de Middellandse Zee: de Llobregat. Het pad naar de bron is kort en goed begaanbaar, met houten ladders en leuning. We bereiken het eindpunt en zien de spectaculaire waterval recht uit de scheuren in de rotswand spuiten. Voor de nacht valt, bereiken we met een paar croissants van een kilo elk in de hand het dorpje Ripoll, waar we overnachten.

ETAPPE 3

ACTIEF TOERISME IN NÚRIA

De adembenemende portiek van Santa María in Ripoll is een voorbode van ons bezoek aan het natuurlandschap rond het Sanctuarium van Núria. Met een doos koekjes van Camprodon onder de arm komen we door mooie dorpjes, zoals Beget en Castellfollit de la Roca.

De stenen bijbel

Vandaag staan we op in de stemming voor een berg. Voor een energieke start kiezen we voor een *esmorzar de forquilla* (stevig ontbijt). Sommigen gaan voor *botifarra amb seques* (worst met bonen) en nog anderen voor een stoofpotje van wildvlees dat je absoluut moet opsmikkelen met een dikke snee brood. Na het ontbijt rijden we naar het klooster van Santa María de Ripoll om dit prachtige symbool van het middeleeuwse Catalonië, dat in 879 is gesticht, van dichtbij te bezichtigen. De monumentale portiek, afgewerkt met een muurschildering van geometrische motieven, plantenvormen en in steen gehouwen tekens, is een uitgebreid bezoek zeker waard. In de volksmond staat dit kunstwerk bekend als de stenen bijbel.

Vall de Núria

Vanuit Ripoll rijden we naar het dorpje Ribes de Freser. Daar ruilen we de auto in voor een tandradbaan die ons na duizend meter klimmen op de top van de Vall de Núria afzet. Het uitzicht is echt een plaatje: bomen, groene weiden en een heiligdom dat piepklein afsteekt tegen de achtergrond van de Pyreneese pieken. Vanuit het

Sanctuarium van Núria lopen er verschillende eenvoudige routes waarop je al gauw gemzen en marmotten tegenkomt. Een deel van de groep maakt een kleine uitstap met een gids en de anderen rijden te paard naar het bos van Verge. Op een andere keer, als we meer tijd hebben, kunnen we de uitdaging aangaan om naar de top van de Puigmal te klimmen. Die imposante berg van 2913 meter vormt een natuurlijke grens met Frankrijk.

Koekjes van Camprodon

We keren met de tandradbaan terug naar Ribes de Freser en volgen de route terug naar Camprodon, waar we de middeleeuwse brug oversteken en enkele dozen met de beroemde ambachtelijke koekjes kopen. Tussen Camprodon en Olot loopt de weg door prachtige dorpjes die stuk voor stuk een stop waard zijn als je er de tijd voor hebt: de 'Charmante Gemeente' Beget, Sant Joan les Fonts met zijn middeleeuwse brug en Castellfollit de la Roca, gelegen op een basaltklif die als de boeg van een schip uit het landschap oprijst. Na een rijkelijk gevulde dag rijden we naar een van de vele klassieke Catalaanse boerderijen rond Olot die tot logies zijn omgebouwd.

ETAPPE 4

OVER VULKANEN ZWEVEN

We beginnen onze dag met een sensationele zweefvlucht over de oude vulkanen van La Garrotxa. Daarna slenteren we langs de winkeltjes van Olot en proeven we de *mongetes* (witte bonen) van Santa Pau. We sluiten de dag af met een nacht onder de sterren.

La Garrotxa in een ballon

De zon is nog niet op, maar de wekker gaat al af. Het vroege uurtje is meer dan gerechtvaardigd, want we hebben een vlucht in een heteluchtballon over het Natuurpark van het Vulkaangebied van La Garrotxa geboekt. Dit is een unieke plek op het schiereiland, met een landschap van uitzonderlijke waarde en dichte bossen van beuken, eiken en steeneiken. Een deel van de groep wil de vulkanen over de begane grond verkennen en zal een stuk van de Groene Weg van de Carrilet afleggen die van Olot naar Girona loopt. De andere leden van de groep en ikzelf rijden naar de plek waar de ballon zal opstijgen, zo'n vijf kilometer ten zuiden van Olot. De instrumenten monteren en de ballon opblazen is op zich al een heuse beleving. De eerste zonnestrallen luiden de start van dit avontuur in. Eenmaal in de lucht is de rust totaal. Hier word je haast vanzelf stil van ... Aan onze voeten liggen de vulkanen van Santa Margarida en Croscat. In de verte zien we de nevel over de Pyreneeën. Zoveel schoonheid op een foto vastleggen, is onmogelijk. Je moet ze zelf beleven. Zoals ik al heb aangegeven, kun je de vulkanen ook te voet verkennen. Maar gaat er niets boven het uitzicht vanuit de lucht.

Shopper in Olot

We zien elkaar allemaal weer in Olot. Op onze rondleiding met gids over de eeuwenoude markt en langs de winkels van het stadscentrum maken we kennis met de beroemde lekkernijen van de streek: bonen in bulk, worsten, chocolade en *ratafia*, een van de meest geliefde Catalaanse likeuren. We laten de lunch samenvallen met een bezoek aan Santa Pau, nog zo'n 'Charmante Gemeente'. Daar proeven we de beroemde Catalaanse *mongetes* of *fesols* (witte bonen). Wil je volop van de natuur genieten? Ga dan zeker op verkenning in het Fageda d'en Jordà, een beukenbos dat op de lavavelden van de Croscat groeit en dat je te voet of per paardenkoets kunt doorkruisen. Joan Maragall wijdde een gedicht aan deze prachtige omgeving: *Li agafa un dolç oblit de tot lo món, en el silenci d'aquell lloc profund* (Een diepe vergetelheid voor de hele wereld duikt op, in de stilte van die diepe plek).

Slapen onder de sterren

We rijden naar het nabijgelegen Banyoles, waar rond het meer verschillende kampeermogelijkheden zijn. We kiezen voor 'glamping' of in luxe kamperen. We slapen in doorzichtige bubbels midden in de natuur, zodat we vanuit ons bed de sterrenhemel kunnen bewonderen.

ETAPPE 5

NAAR DE WIEG VAN DALÍ

Nadat we de zonsopgang boven het meer van Banyoles hebben bewonderd, gaan we kajakken en zwemmen in het water. We rijden verder naar Besalú om meer te vernemen over het Joodse erfgoed en eindigen onze reis in Figueres, waar we in de prille voetsporen van Dalí treden.

Zonsopgang in Banyoles

Het meer van Banyoles ligt halfweg de toppen van de Pyreneeën en kijkt uit over de uitgestrekte vlaktes van de Empordà. De hypnotiserende roze tinten van de zonsopgang op het water wensen ons een goedemorgen. Op dit vroege uur zijn alleen wij en enkele vogelspotters van de partij. Ze hebben hier postgevat om enkele soorten te fotograferen die beschermd worden door het Natura-netwerk en het Ramsar-verdrag, dat dit drasland indeelt als een Waterrijk Gebied van Internationaal Belang.

Kajakken op het meer

We vervolgen onze ochtend met een ontspannen kajakvaart op het meer, dat meer dan 250.000 jaar geleden ontstond. Dankzij het stille geluid van onze peddels schrikken we de reigers, ooievaars en eenden niet af. Ze gaan hun gang en trekken zich niets aan van onze aanwezigheid. Na onze boottocht lopen we naar een van de vissershutten langs de oevers van het meer. Deze pittoreske bouwwerken uit de 19e en 20e eeuw waren een opslagplaats voor visgereedschap en deden ook

dienst als oeverhut voor de welgestelden uit de streek. We treden in de voetsporten van deze elegante dames en heren, en maken van de gelegenheid gebruik om een duik te nemen in een van de zones die hiervoor zijn ingericht.

Het Joodse erfgoed

Vanuit Banyoles loopt de weg door pijnboombossen naar het nobele dorpje Besalú, met de prachtige romaanse brug over de rivier de Fluvià, een van de emblematische symbolen van het middeleeuwse Catalonië. Het historische centrum en de Call Jueu, de Sefardische wijk uit de 13e eeuw met zijn synagoge en mikwe (badhuis), zijn buitengewoon goed bewaard gebleven. In de namiddag zetten we onze reis verder naar Figueres, de geboortestad van de geniale schilder Salvador Dalí. We dineren op een terrasje aan La Rambla, waar Dalí als tiener urenlang tekeningen maakte in de plaatselijke cafés. In een ervan, café Emporium, schreven de surrealistische schilder en zijn vriend Luís Buñuel het scenario voor de kortfilm 'Un Chien Andalou'.

ONTDEK MEER

HEB JE VOLDOENDE TIJD? BRENG DAN OOK EEN BEZOEK AAN ...

HET INDUSTRIËLE ERFGOED

In het begin van de 19e eeuw gaven grote textielbedrijven vorm aan het culturele en maatschappelijke landschap langs de rivier de Llobregat. We hebben het over de zogenoemde textielkolonies: industriële nederzettingen die bestonden uit een fabriek en een zone waar de arbeidersgezinnen woonden, met bijbehorende school, kerk en gemeenschappelijke ruimtes. De eerste textielkolonie in Berguedà was die van Cal Rosal. Ze zag het licht in 1858 en werd al snel gevolgd door andere, zoals de kolonie Vidal de Puig-Reig, die nu een museum is.

Wie nog meer te weten wil komen over het industriële verleden van deze streek, kan niet om de Cementtrein heen. De sporen van die trein lopen langs de route tussen La Pobla de Lillet – met de door Gaudí ontworpen Jardins Artigas – en de voormalige cementfabriek Asland in Castellar de N'Hug. In dat spectaculaire, modernistische complex is vandaag het Museu del Ciment (Cementmuseum) gevestigd.

IN DE VOETSPOREN VAN DE KATHAREN

De GR107 of de Cami dels Bons Homes door de Pyreneeën loopt langs de paden die de katharen in de 13e en 14e eeuw namen tijdens hun vlucht voor de kruistochten en de Spaanse inquisitie. Als critici van de katholieke kerk en het feodale systeem van die tijd werden ze onder het bewind van de koning van Frankrijk als ketters bestempeld en vervolgd.

Hun complete route van 189 kilometer begint bij het Santuari de Queralt in Berga en eindigt bij het kasteel van Montségur in de Franse streek Ariège. In het dorp Bagà kun je het Interpretatiecentrum van de katharen bezoeken als je je wilt verdiepen in de geschiedenis van deze religieuze gemeenschap uit de historische regio Occitanië.

BELEVINGEN OP GROTE HOOGTE

Aan het begin van de 20e eeuw werd er al geskied in het Pyreneeese La Molina, maar met de komst van de spoorweg in 1922 bloeide dit bescheiden skioord in het plaatsje Alp in La Cerdanya pas helemaal open. De eerste ankerlift in Spanje werd hier geïnstalleerd in 1943 en amper drie jaar later speelde La Molina opnieuw

een voortrekkersrol. Toen werd hier op de Turó de la Perdiu namelijk een stoeltjeslift in gebruik genomen. Tegenwoordig biedt La Molina, naast de 68 loipes en 71 kilometer skipistes, twee bijzondere belevenissen op grote hoogte rond sport en gastronomie.

De eerste is een diner in de Niu de l'Àliga, een skihut op 2520 km hoogte waar je per kabelbaan naartoe gaat. Op het menu: een prachtige zonsondergang, een speciaal bergdiner en een afdaling op ski's bij maanlicht. De tweede optie: genieten van een drankje en een avondmaal in het rustige hotel Costa Rasa op 2000 meter hoogte. Om het skiseizoen af te sluiten kun je 's nachts ook skiën op de piste Volta Muntanya Sagrada.

DE GROENE WEG VAN IJZER EN STEENKOOL

De Groene Wegen (Vías Verdes) zijn oude spoorweglijnen die in onbruik zijn geraakt en daarom een tweede leven kregen als paden voor wandelaars, fietsers en ruiters. Er zijn er acht in Catalonië: drie in de provincie Barcelona (Llobregat, del Nicolau, del Vallès), vier in Girona (Carrilet I en II, del Ferro i del Carbo, del Tren Pinxo) en één in Tarragona, die aansluit op de weg naar Teruel (Val de Zafán).

Eén daarvan, de Ruta del Ferro i del Carbó (de route van ijzer en steenkool), volgt het traject van de oude spoorlijn tussen Ripoll en de voormalige mijnen van Ogassa, die in 1967 dichtgingen. De weg is vijftien kilometer lang en loopt door Sant Joan de les Abadesses, met zijn spectaculaire benedictijnenklooster uit de 9e eeuw. Via deze route kun je op de Groene Weg van Carrilet I en II aansluiten. Die loopt van Olot over Girona naar Sant Feliu de Guíxols aan de Costa Brava.

IN HET KONINKRIJK SEFARAD

In de middeleeuwen woonde er in Besalú een Joodse gemeenschap in een eigen wijk, afgescheiden van de rest van het stadje. In het jaar 1264 stond koning Jaume I de Veroveraar deze welvarende gemeenschap, die voornamelijk uit artsen en winkeliers bestond, toe om hun eigen gebedshuizen te bouwen. In Besalú kunnen we een mikwe bezoeken, de gewijde ruimte waar mensen spirituele zuiveringsrituelen ondergingen. Daarbij werden ze volledig in water ondergedompeld, in overeenstemming met de Joodse wet.

Ook andere steden in Catalonië hebben een rijkelijk en goed bewaard Sefardisch erfgoed: in Girona is de Call (Joodse wijk), met zijn smalle, doolhofachtige straatjes, een van de belangrijkste bezienswaardigheden. Het Museum van Joodse Geschiedenis in Girona nodigt ons uit om de cultuur en het verleden van de Joodse gemeenschappen in het middeleeuwse Catalonië te leren kennen. Elk jaar in september neemt de stad deel

aan de Europese Dagen van de Joodse Cultuur. Tijdens verschillende evenementen en aan de hand van tentoonstellingen wordt dan het erfgoed van deze belangrijke gemeenschap onder de aandacht gebracht.

In Castelló d'Empúries hebben ze de straatnaam Carrer dels Jueus behouden. De straat loopt door de Joodse wijk waar ook de eerste synagoge van de stad stond.

In Barcelona kun je door de 12e-eeuwse Joodse wijk wandelen in de straten die grenzen aan de kathedraal: Santa Eulàlia, Banyes Nous en Call.

Het beste voorbeeld in de omgeving van Tarragona vind je in Tortosa, dat twee Joodse wijken telt: Call Vell en Call Nou.

DALÍ EN L'EMPORDÀ

De Dalí-driehoek bestaat uit het Dalí Theater-Museum in Figueres, het Castell Gala Dalí Museum in Púbol en het Salvador Dalí Museum-Huis in Portlligat. "Op deze bevoorrechte plek komen het werkelijke en het sublieme bijna in aanraking. Mijn mystieke paradijs begint op de vlaktes van L'Empordà, omringd door de heuvels van Les Alberes, en bloeit volledig open in de Baai van Cadaqués. Dit land is mijn eeuwige inspiratiebron." Dit zijn de woorden van Salvador Dalí, de geniale surrealistische schilder.

De landschappen van L'Empordà, de witgekalkte huizen, de mediterrane hemel, de rotsformaties en het Tramuntanagebergte maken deel uit van een gebied dat onlosmakelijk verweven is met de beeldende wereld in de geest van de schilder. In Figueres zijn er verschillende locaties die verband houden met zijn leven. Op 11 mei 1904 zag Salvador Dalí het licht in een modernistisch gebouw aan de Carrer Monturiol in Figueres. De kerk van Sant Pere speelde een hoofdrol in verschillende cruciale fasen in het leven van de kunstenaar: zijn doop, zijn eerste communie en zijn begrafenis. In het Museu del Joguet de Catalunya bezoeken we een tentoonstelling over de jeugd van Dalí, met onder meer speelgoed en fotoalbums. Ook te bewonderen: 37 sieraden uit de juwelencollectie van Dalí en meer dan twintig tekeningen van de ontwerpen die de kunstenaar in drie decennia maakte.

In het Dalí Theater-Museum hangt een uitgebreide collectie werken van de schilder. De originele buitengevel van het gebouw is een getrouwe weerspiegeling van het leven en werk van de kunstenaar. Het interieur is dan weer een tempel van het surrealisme. Het Castell de Púbol was een geschenk van de schilder aan zijn vrouw en muze Gala. Hoogtepunten zijn onder andere een oude keuken die is omgebouwd tot badkamer, de pianokamer, het zwembad in de tuin en het mausoleum van Gala.

Cadaqués was een soort creatieve thuishaven voor Dalí. Uiteindelijk kocht hij enkele vissershuisjes aan het plaatselijke strand van Portlligat, die hij tot huis en werkplaats liet verbouwen. Het huis in Portlligat was een ontmoetingsplaats voor veel kunstenaars en intellectuelen uit die tijd, zoals zijn vriend en regisseur Luis Buñuel en dichter Federico García Lorca.